

Nieuwe leer- en leefgemeenschap Wyldemerck Baanbrekend in Balk

Op het platteland van Gaasterland, aan de rand van het Friese Balk, zal in januari een leef- en leerplaats voor jongeren verrijzen. Een inspirerend initiatief voor het groene onderwijs, vindt APS consultant Dimph Rubbens.

Op de campus verblijven over een paar jaar een kleine honderd jongeren van 15 tot 22 jaar, 24 uur per dag. En dat circa acht weken achter elkaar, waarna twee tot drie weken thuis. Dat wordt het ritme. Zo kunnen de jongeren, 'studenten' noemt directeur Goos Bus ze graag, in een beschermde omgeving werken aan hun persoonlijke ontwikkeling, zonder het contact met hun eigen omgeving te verliezen. Als pioniers in een voor hen nieuw land.

Campus

De leer- en leefgemeenschap Wyldemerck op het voormalige terrein van een grasdrogerij wordt een plek voor een klein deel van de duizenden schooluitvallers die er jaarlijks zijn. Die groep bij

'Per jaar zijn er 40 tot 50.000 uitvallers in het onderwijs. Daarvan zijn er 12.000 geschikt voor Wyldemerck.'

wie het thuis vaak ook niet goed loopt en voor wie weinig passende voorzieningen zijn. Nieuwbakken directeur Goos Bus houdt sollicitanten op een voorlichtingsavond eind september voor wat voor het aanstaande Wyldemerck-team

belangrijk is. "Leerlingen raken, op het rechte spoor brengen, pionieren, iets nieuws vormgeven. En de kerntaak: begeleiden van jongeren die het beste uit zichzelf willen halen."

De manier van samenleven op de campus is geïnspireerd op de Eagle Rock School in de VS, een gemeenschap in de Rocky Mountains waar jongeren met problemen leren leven en leren. Belangrijk wordt hier gevonden: structuur, geestelijke, lichamelijke en creatieve ontwikkeling, natuur, maatschappelijke dienstverlening, gerechtigheid en respect. APS-er Herriet Weegenaar verbleef er een poos en vond dat het tijd werd iets dergelijks te starten in Nederland.

Met diploma

Wyldemerck is één van de negen onderwijsexperimenten in Nederland en kan als zodanig zijn waarde bewijzen. Voor de realisatie werken Stichting Wyldemerck en APS samen met de onderwijsinstellingen CVO Zuid-West Fryslân en het ROC Friesland College. Sinds het fiat van de overheid er in de zomer kwam, valt de privaatpublieke instelling onder het nieuwe ministerie Jeugd en gezin. Een ministerie dat achter de ontwikkeling van campussen staat, volgens Goos Bus.

Projectleider Herriet Weegenaar benadrukt op de voorlichtingsbijeenkomst: "Wyldemerck is een school." De bedoeling is dat de student van de campus vertrekt met een diploma, vmbo, mbo of anders. Vandaar dat scholen als de genoemde betrokken zijn. Ook is er (pril) contact met AOC Friesland. Ongetwijfeld zullen er jongeren zijn die het niet aankunnen en daarom weggaan, maar de initiatiefnemers hopen dat ze dat vooral doen mét diploma of als ze sociaal emotioneel zo gegroeid zijn dat ze het weer alleen redden, ook in hun oude omgeving. Bus op de voorlichtingsavond:

"Veel jongeren vallen uit door wat er naast school plaatsvindt. Daarom zit er een sterke sociale structuur onder Wyldemerck, met heel veel samen doen, weinig privacy en veel doen voor de eigen gemeenschap. Er zijn veel regels, maar als je daaraan voldoet, krijg je heel wat terug. Het verblijf is gericht op groei, zowel persoonlijk als in opleiding."

Geen zin

De potentiële kandidaten zijn jongeren uit het hele land die zijn vastgelopen in hun schoolloopbaan. Jongeren die weer moeten leren leren, die vaak een instabiele thuissituatie hebben of de verkeerde vrienden. Per jaar zijn er 40 tot 50.000 uitvallers in het onderwijs, in alle vormen van onderwijs, zegt Bus. "Daarvan zijn er 12.000 geschikt voor iets als Wyldemerck. Belangrijk criterium voor toelating is dat de kandidaat kiest om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor zijn leven en gemotiveerd is om te leren en te groeien. Hij moet kunnen vertellen waarom we hem zouden moeten aannemen." Hoe men op zoek gaat naar deze 'gemotiveerde probleemjongeren'? Het werven gaat via scholen, decanen, jeugdzorg en dergelijke. Op zich zou dat geen probleem moeten zijn, want er is 'slechts' plaats voor 96 studenten, fifty fifty van beide geslachten, van alle niveaus, vmbo t/m vwo, met als instroomleeftijd 15 tot 18 jaar. Naast de motivatie zal men bij de selectie kijken of de kandidaat persoonlijk geschikt is. Heeft Wyldemerck een toegevoegde waarde voor hem of haar? Heeft juist deze jongen of dit meisje baat bij de opzet en aanpak? Passen ze in de combinatie van verschillende jongeren die elkaar aanvullen? Want als je zo intensief samenleeft is een goede samenstelling en balans groep cruciaal, verduidelijkt Bus.

Het onderwijs op Wyldemerck is gebaseerd op het concept Natuurlijk leren,

Projectleider Herriet Weegenaar van APS in gesprek; links directeur Goos Bus

welbekend in het groene onderwijs. Met als vaste waarden: samenwerken, docent als coach, betekenisvolle opdrachten en 'prestaties', zelf bedachte of voor opdrachtgevers, binnen en buiten school, in groepjes en individueel. Geen toetsen en examens maar in (verzilver)gesprekken laat de student zien en benoemt hij wat hij heeft geleerd. Naast coaches en werkmeesters zijn er externe docenten en gastdocenten.

Inspirerend

Volgens Dimph Rubbens, consultant groen onderwijs bij APS, kan Wyldemerk een inspiratiebron zijn voor aoc's. Niet alleen omdat het leren, wonen en werken - kortom het leven van de jongeren - plaatsvindt in een plattelandsomgeving, maar ook om andere redenen. Zoals de manieren van werken en naar jongeren kijken, het beste uit de jongeren halen, de combinatie van leven en leren. De opdrachtgevers voor prestaties zullen on-

dermeer uit de directe groene, plattelandsomgeving komen. De inhoudelijke vakexpertise van het groene onderwijs kan hierbij nodig zijn. Studenten zouden ook keuzes moeten kunnen maken uit de groene vmbo- en mbo-opleidingen. Bovendien kan een initiatief als Wyldemerk inspiratie voor out of the box-denken opleveren, vindt Rubbens. Dit bij het beantwoorden van de vraag 'Welke mogelijkheden biedt groen onderwijs voor dit soort experimenten? En: Willen en kunnen aoc's zo'n initiatief nemen naast de reguliere opleidingen? →

Op deze manier kunnen Wyldemerk-studenten aan de slag

Zij noemt in dit verband de recente uitspraak van minister Verburg dat zij wil 'investeren in scharrelkinderen om hangjongeren te voorkomen'. Verburg liet bij alle leden van het kabinet een exemplaar van het boek 'Het laatste kind in het bos' bezorgen, waarmee zij het 'natuurtekortsyndroom' de status van probleem gaf. Een probleem waarbij volgens Rubbens het groene onderwijs iets te bieden heeft. Feit is dat de Wyldemerk-studenten veel

retland. Als een alternatief voor of aanvulling op agrarische activiteiten. Het idee is dat door de maatschappelijke dienstverlening de studenten een bijdrage kunnen leveren aan de (Friese) maatschappij en kunnen ervaren wat het is om zinvol bezig zijn. Hoewel sommige inwoners van Balk juist bezorgd schijnen te zijn, omdat via de regionale pers het idee is ontstaan dat er ontspoorde, criminele jongeren zouden komen wonen.

'De opdrachtgevers voor prestaties zullen ondermeer uit de directe, plattelandsomgeving komen. De inhoudelijke vakexpertise van het groene onderwijs kan hierbij nodig zijn.'

gaan leren buiten school. Zeker tweehonderd uur per jaar wordt gewerkt voor en in de nabije leefomgeving. In de provincie Friesland ziet men de komst van de campus op het terrein van een voormalige grasdrogerij dan ook als goed gebruik van het landschap en prima voor de leefbaarheid van het plat-

Transfercentrum
Wat betreft de inspiratie: net zoals op de voorbeeldschool in de VS gebeurt, wil Wyldemerk de ervaringen en het gedachtegoed delen en overbrengen. Hier toe wordt binnen een paar jaar een kennis- en transfercentrum opgericht. Iedereen, in de praktijk waarschijnlijk

vooral onderwijzers, die wil bestuderen hoe er wordt geleefd, geleerd en gewerkt, hoe jongeren mogelijk weer interesse krijgen in leren en merken dat ze verschil kunnen uitmaken, mag er een poos verblijven en meelopen. Deze ervaring kan de bezoeker, net als Herriet Weegenaar deed na haar verblijf in Eagle Rock, zelf gebruiken. Weegenaar noemt als voorbeeld het gebruik als reflectie op het eigen werk: 'hoe ga ik verder?' Een ander transfervoorbeeld kan zijn het initiatief tot een vergelijkbare experimentele school naast een reguliere mbo-opleiding.

Woongroep

Momenteel is de werving van de eerste groep werknemers in volle gang. Zo'n tien mensen zullen als pioniers de cultuur van Wyldemerk gaan vormgeven en uitbouwen. Vaststaat dat men heel veel op de campus al doende zal uitdenken en ontdekken, van de invulling van het Natuurlijk leren en de leefgemeenschap tot de contacten met de omgeving. Een deel van de docenten gaat op de campus wonen, als huisouder van wie er per huis één of een stel is. Net als een deel van het ondersteunend personeel, zoals de kok of degene die secretariaat voert. Op de campus wonen verder directeur Bus en zijn gezin en fellows, enkele pas afgestudeerden docenten die er een jaar werkervaring opdoen.

Binnen drie maanden, per januari 2008, wonen de eerste 24 studenten in Balk. De instroom groeit daarna door naar 48 in de zomer. Deze studenten verblijven de eerste twee jaar in een tijdelijke huisvesting en daarna in een speciaal ontworpen complex (zie illustratie). In de volgende fase, van 2010 tot en met 2012, zal het aantal studenten uitgroeien naar de uiteindelijke 96. Met twaalf per huis en drie per kamer, met de huisouder(s), samen 'als leefgemeenschap'. □

Zie ook:
www.wyldemerk.com, www.eaglerock-school.org, www.aps.nl